

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ז סיון תש"פ | דף היומי בבלי: שבת צד.

דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תפ"ח עד תחילת סימן תפ"ט.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה השמר' עד סוף פרק כ"ב.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה כ עד פרק ה משנה ב

'א צענטער' מעולם האמת: הסיפור המדהים שמכה גלים בימים האחרונים | מחיר הביזנות: שלושה שידוכים פלוס 18,000 שקלים | 1906

יהלומים מגדולי ישראל

כאשר הסביר רבי אברהם לפקיד כי הפנקס
המדובר הינו לוח שנה, התקצף הלה ביותר. "כאילו
שאינך יודע איזה יום היום"... אמר בכעס, והחרים
את לוח השנה. רבי אברהם החוויר כסיד...

הבא ליטהר מסייעין בידו

הימים, לבד מהמעשה הבא:

בעת שהותו בסיביר הקפיד רבי אברהם על קלה כחמורה בכל דרך, ובנפשו גמר אומר כי לא יחלל את השבת ויהי מה. בפסח לא אכל חמץ, ביום הכיפורים לא הכניס מאכל ומשקה לפיו, ומסר את נפשו על קיום התורה והמצוות. לוח שנה לא היה עמו, והוא חישב בראשו המופלג את סדרי לוח השנה.

היה זה בליל י"ד בניסן. רבי אברהם ערך בדיקת חמץ כדת וכדין בחדרו הצר, הותיר פרוסת חמץ ומחצה כדי מאכלו ללילה ולבוקר בטרם זמן שריפת חמץ, ולאחר אמירת "כל חמירא" בהתרגשות נערך לארוחת ערב, אם אפשר לקרוא כך לפרוסת לחם ולירק קמל.

בעודו נוטל את ידיו בדקדוק, דפק פקיד על דלתו והודיעו כי עליו להבהיל את עצמו אל משרד המחנה, כי הגיעה חבילה עבורו. במשרד עמד הממונה הראשי כולו אומר כבוד, ומשנוכח ברבי אברהם, החל נובר בחבילה כדי לבדוק אם אין בה פריטים העלולים לסכן את השלטון.

כעבור דקה לפתו אצבעותיו פנקס. הוא שלה אותו מן הקופסה, הניחו בחבטה על שולחנו: "מה זה?" שאל. כאשר ענה

לפני עשרות שנים חי בירושלים איש צדיק ותלמיד חכם מופלג בשם רבי אברהם אליהו מייזס זצ"ל. רבי אברהם אליהו, או כמו שנקרא, ר' אלה, חי באירופה לפני מלחמת העולם הראשונה, ולאחריה מצא עצמו בידי הקומוניסטים. בצדקותו הרבה ובקנאותו הגדולה לשם ה', הוא לא חת מפניהם כלל והמשיך להרביץ תורה תחת הגזירות והשמד, והקים במינסק ישיבה ששמה היה "ישיבת מסירות נפש".

תקצר העט מלתאר את התלאות שעבר בשנים אלו, רק נזכיר שהתבטא ואמר, שמנסינונו, כאשר מסר נפשו ללמוד וללמד - לא עשו לו דבר, ואילו כשהיה חשש לסכנה גדולה והורה היתר לעצמו לחדול מכך - או אז נתפס והואשם בלימוד תורה...

רבי אברהם אליהו חיבר ספר "בן אברהם" והיה מראשי הקנאים בירושלים. הוא היה בליטא, במיר, ואחר כך הרוסים כבשו את המקום והוא הוגלה לסיביר ומסר את נפשו על קיום התורה והמצוות. בהיותו בסיביר לא ראה צורת אדם במשך עשר שנים, עד שחזר למוסקווא, וכאשר ראה משניות פרץ בבכי. אחר כך הגיע לארץ והיה מראשי נטורי קרתא.

מעולם לא שח רבי אברהם פרט ודבר מן הקורות אותו באותם

רבי אברהם כי מדובר בלוח שנה, קצף הממונה ורגז על המשלוח המוזר. "כאילו אינך יודע איזה יום היום?!", אמר בכעס, והחרים את לוח השנה.

רבי אברהם החוויר כסיד, ו...החל למלל מילות שבח והודאה להקב"ה על שהצילו מן הגרוע מכל. כי כאשר הפקיד חבט את לוח השנה על שולחנו, הוא נפתח בדיוק בחודש ניסן, ורבי אברהם גילה לחרדתו, כי היום, לא ליל י"ד ניסן, אלא ליל ט"ו בניסן! והוא

עמד לאכול פרוסת לחם...

ר' אברהם כבר לא נתן דעתו על שאר תכולת החבילה, משמים שמרו רגליו! רגע קט לפני שהכניס חמץ לפיו - מנעו זאת ממנו! "הרבה ניסים ראיתי באותן שנים", סיפר אחר כך, "אולם מנס כזה אי אפשר להסיח את דעתו! הבא ליטהר - המוסר נפשו עבור קיום מצוות - מסייעים בידו!".

(פורסם בגיליון 'מאורות הדף היומי')

על דא ועל הא

לפתע התחולל הנס. שני אנשים עקפו אותנו במהירות כשאחד מהם מפטיר לחברו: "תראה, ילד קטן עולה במדרגות כמו גדול"...
באותו רגע חדל הפעוט מנדנדו, ואני, מופתע מהשינוי הדרסטי, התחלתי לספור את המדרגות לראות כמה זמן זה יחזיק מעמד...

הנתינה הגדולה ביותר | הרב דוד פיירמן

לחברו" - מחייך אליו וחושף טור שיניים לבנות (אולי אף גורם שחברו יחייך וישיב באותו מטבע ובכך מלבין שיניים לחברו), ויתכן אף שמוסיף איזו מילה טובה - מדוע יהיה זה טוב ממנו? הבה נשים לב. אמנם היום גוברת והולכת מודעות לחשיבותה של המילה הטובה ועידוד וחיוזוק חיוביים, אך אין הכוונה במאמר חז"ל להדגיש ש'גם' מילה טובה, חיוך ועידוד, גם הם נתינה ממשית כמשקה חלב, משום שנכתב כאן 'יותר' ממשקה חלב. והשאלה העולה כאן - מדוע המלבין שיניים לחברו גדול יותר מהנותן משהו ממש? (וכן מהמסייע באופן מעשי כבסיפור בו פתחנו).

על מאמר חז"ל זה דובר רבות בספרי המחשבה המוסר והחסידות, כל אחד בדרכו הוא. ברצוני להציג הסבר שיהווה קו מנחה.

נעצור ונתבונן לרגע: כל אחד מאיתנו מוקף באנשים הסובבים אותו, אנשים בעלי אופי שונה ומגוון: לשם דוגמא: נניח כי בדירה מולנו גרה משפחה מיוחדת, מהם לא תשמעו לעולם מילת גנאי על אחרים, הם מארגנים שעורי תורה ותהילים לילדים, וכו' וכו'. אם היינו אמורים להגדיר אותם במילה אחת שתהווה תווית לאופיים, היו הם זוכים לתווית: "הצדיקים", משל שלט תולה על דלתם: "כאן מתגוררת באושר משפחת הצדיקים..."

בקומה העליונה משפחה חרוצה עד מאד, ביתם נקי ומצוחצח תדיר, הילדים לבושים בקפידה, ארוחות מבושלות ברמה מוכנות חדשים לבקרים, ולשבת... מכינים סלטים רבים ומגוונים. מחצילים מכינים הם שבעה סוגים, לא פחות, ואם אין חצילים בשוק הם יעשו 'ייבוא אישי' מטורקיה. לו נדרשנו להצמיד תווית על דלת ביתם, היינו כותבים: "כאן גרה 'הבלבוסטע'..."

ובקומה מתחת, בני משפחה אשר תמיד חיוך על פניהם

הדבר ארע בליל שבת בה שהינו בירושלים. בשווי מבית הכנסת מצאתי את בתי הקטנה (ארבע) אוזנת בכתפה וממרת בבכי. בירור קצר העלה כי אחותה הבוגרת הרימה אותה בתנועה לא זהירה וגרמה לה ל'פריקה' (זרוע היד נדה ממקומה בשקע השכם - הכתף). באתי חשבון: בית החולים 'שערי צדק' שוכן במרחק פרסה (כארבעה וחצי קילומטרים), 'ביקור חולים' שלשה מיל ("טרם" - טרם הוקם). מה עושים? הילדה סובלת...

לפתע נזכרתי. יש גמ"ח! עם ישראל ידוע בהצטיינותו במידת החסד. "שלשה סימנים באומה זו, רחמנים ביישנין וגומלי חסדים" (יבמות ע"ט). במה עושים חסד? בעצם, במה לא? "מחוט ועד שרוך נעל..." מבקבוק ומוצץ לתינוק ועד ציוד מושלם לשמחות. קיימים למעלה מאלפיים סוגי גמ"ח! עתה נזכרתי באחד מהם.

שלפתי את 'מדריך הגמ"חים', לאחר עלעול קצר מצאתי את שחפצה נפשי: 'גמ"ח החזרת ידיים'... היכן שוכן כבוד גמ"ח זה? סניפים רבים לו. הנה ברחוב הסמוך בבית משפחת... נטלה רעייתי את הילדה ותלכנה שתיהן יחדיו. הן שבו לאחר עשר דקות כשהילדה שמחה ומאושרת. "יושב לו יהודי חביב ומכובד ליד שולחן השבת", סיפרה רעייתי, "קורא לילדה בואי חמודה, הנה סוכריה, סובבי את היד לכאן, ואחר כך לכאן... והופס! ברוך ה' המפרק חזר למקומו. 'זה המקרה הרביעי מכניסת השבת', הפטיר..."

אכן חסד מעורר השתאות. אחד מיני רבים שאנשים טובים יוזמים ומבצעים, על מנת לחלץ את הזולת ממצוקותיו.

אחר הדברים והאמת האלה, כשמגיעים למאמר חז"ל על הפסוק "ולבן שיניים מכלב - טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקה חלב" (כתובות ק"א) תמהים אנחנו: מדוע? אדם עושה חסד ומעניק לשני משקה מזין - חלב, מדוע "המלבין שיניים

ואמרה שנונה משמחת על לשונם, אלו "המשמחים"...

אך ישנו אדם שקשה לנו להצמיד לו תווית כלשהי, קשה מאד. אדם זה, לגודל הפלא, הוא אנו עצמנו! על עצמו, קשה מאד לאדם להצמיד תווית ולהגדיר 'מי אני ומה אני'. את הדימוי העצמי שלנו אנחנו מקבלים מהסובבים אותנו.

שימו לב, האדם נברא חסר; הוא זקוק לחקלאי שיגדל עבורו את החיטה, לנחתום האופה את הלחם, לאיכר המטפל במשק החלב, לרצען המייצר ומתקן נעליים. הבריות בעולמנו נבראו חסרות, לכל אחד כישרון ומשיכה לעיסוק אחר, וכך ישנה הרמוניה, שילוב 'עולם' בו אנשים משלימים זה את זה. נוסף ונאמר, כי האדם נברא חסר גם בדימוי העצמי שלו. הוא מקבל את 'התוויות' הללו מאנשים סביבו.

כדי להמחיש את האמור אספר מעשה שארע עמי: בשלהי תמוז ביום קיץ חם ב'חופש הגדול' (יש הורים המוסיפים עוד מילה - 'והנורא', 'החופש הגדול והנורא', מכיוון שבתחילה הילדים שמחים מאד בחופשה, כך ביום הראשון והשני, אך "ויהי ביום השלישי..." זה מתחיל. "משעמם לי... מה עושים היום?" וההורים נרם יאיר צריכים לשמש כ"לשכת התעסוקה", עובדים סוציאליים, שופטים ושוטרים, מגשרים ועוד שלל תפקידים). אשר על כן לקחתי את משפחתי שתחי' לטיול.

להזכירכם, שלהי דקייטא קשה מדקייטא, כחום היום וחם השמש ונמס. במסלול שלפנינו היה גרם מדרגות תלול. תינוק אחד - עולל אני נושא בידי, תוך כדי שאני מושיט יד לאחיו הבוגר בן שנה ועשרה חודשים המהלך יפה על רגליו. אך הלה נמלך בדעתו והחליט שעדיף לו לקחת 'טרמפ' על אביו (אני). והחל מבקש/דורש: "רוצה ידיים..." מושיט את ידיו וממשיך בתוקף: "ידיים, ידיים, ידיים..."

לא עלו באזניו כל ההסברים הטענות והמענות כי אני כבר

מחזיק אחד "כאשר ישא האומן את היונק", ו"אתה יודע ללכת בעצמך". הוא בשלו: "ידיים, ידיים" כתקליט/דיסק שרוט.

עד... עד שלפתע התחולל הנס. שני אנשים עקפו אותנו ועלו במהירות במדרגות, אחד מהם הפטיר לחברו: "תראה, ילד קטן עולה במדרגות כמו גדול..." מסתבר כי לא רק אני שמעתי את הדברים אלא גם בני שיחיה; משום שמאותו רגע הפסיק לבקש 'על הידיים', ואני, שהייתי מופתע מהשינוי הדרסטי התחלתי לספור את המדרגות, לראות כמה זמן זה יחזיק ומתי 'יגמר לו' והוא ישוב לבקש 'ידיים'...

תופתעו לשמוע: לא עשרים מדרגות בלבד, לא חמישים, ואף לא מאה. מאה חמישים ושבע מדרגות הוא עלה בלי לבקש ולו פעם נוספת שאשא אותו על הידיים. הוא עלה כ"זקן" ורגיל (157 גימטריא זקן), כי הוא שמע מהאיש ההוא שהוא "עולה כמו גדול!" כלומר, אדם זה לא נתן לו מחמאה גרידא שהוא 'עולה במדרגות כגדול', אלא העניק לו תובנה על עצמו שהוא גדול! כשאנחנו 'מלבינים שיניים' לחבר, מחייכים אליו ואולי מוסיפים אי אלו מילים: "אתה נראה טוב היום...", "אני רואה שאתה ממחר לשיעור קבוע, אפשר ללמוד ממך עקביות מהי...", "הבחנתי שלקחת אחריות על הטיפול בצנרת, תודה בשם הדיירים!" - אני לא סתם מעניק לו מחמאה, אלא מעצב ובונה את הדימוי העצמי האישיות שלו.

נשוב למאמר "טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקו חלב". אין הכוונה להפחית בערך הנתינה, אלא הכוונה שזו קטגוריה אחרת, נתינה מסוג אחר לחלוטין. עושים אדם, מעצבים אדם, מעניקים לו פשט והבנה על עצמו. הוא פשוט מבין שהוא יכול/גדול/מוכשר/אחראי. בהצלחה!

(גיליון 'לחנך' - חינוך הלכה למעשה ממשנתו של הרב דוד פיירמן)

הסיפור היומי

לפתע קמה אחת המורות ושפכה עליה 'קיתון של רותחין' לעיני קהל ועדה בטענה שאין כל מסר חינוכי בתכנית. היא נדהמה מאוד ונסתה לפייסה בדברים שתאפשר לה להמשיך, אולם ה'מוכיחה' התעקשה וזעקה לעברה: "לא ולא, תפסיקי מיד!"...

כל רעיון (מסר) חינוכי בתכנית. היא נדהמה מאוד מן הדברים ומיד נסתה לפייס אותה בדברים רכים: הניחי לי בזו השעה, כי כדי בזיון וקצף, ואחרי ככלות הכל אסביר לך כוונתי... אבל ה'מוכיחה' עמדה על שלה בכל התוקף וזעקה לעברה: לא ולא, תפסיקי מיד!...

אין כח בידי בשר ודם לתאר את רגשי הבושה והכלימה שהיו מנת חלקה, וכבר לא היתה מסוגלת להמשיך מרוב הלם

שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה נורא סיפר הרה"ג בנש"ק רבי חיים מאיר הגר שליט"א, איתן מושבו בע"ת חיפה יצ"ו, ומשמש כמגיד שיעור בשי"ג 'יחל ישראל' דחסידי סערט ויז'ניץ בפני הבחורים המבוגרים. וכך הוי מעשה:

לפני כשנה הזמינו את נוות ביתו לעשות 'תכנית' (מופע) בפני כ-800 תלמידות סמינר. באמצע התכנית קמה אחת מהמורות ושפכה עליה 'קיתון של רותחין' לעיני קהל ועדה, בטענתה שאין

אליהם את הכתוב יכנס שמו להגרלה על סך ח"י אלפים (18,000) שקלים, וכל זאת כדי להרבות שלום בעולם ולהרבות זכויות לעצור את המלאך המשחית.

גם משפחת הרב הגר שלחו את סיפורם, ואכן, ביום ב' סיון נערך הגורל ורבי חיים מאיר זכה בו (ויהי לפלא, שזכיותו חלה ביום הילולא של זקנם הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע). אבל, באמת אמרו, כי אותו סכום שזכה בו אינו אלא 'לשבר את האוזן' - משל אחד מני אלף לגודל השכר הצפון בשמים למי שחושק שפתיו בכח שלא להשיב למחרפהו, ועוד מוחל לו לפני משורת הדין.

וידועים דברי הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע ('ישיר משה' על שה"ש) על הפסוק (שם א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו', כי נשיקה רומז על תענוג ואהבה - וממה הקב"ה מתענג, מ'נשיקות פיהו' - כשאדם משיק שפתותיו זו לזו בכח, לעצור בעדם מלהוציא איזה דיבור... שבזה 'נותן' הוא כביכול להקב"ה מנחת אהבה.

(באר הפרשה)

וכאב ובושה, והמשיכה עוד כמה רגעים בלבד ועזבה את המקום חפוית ראש. מיד בצאתה, כשכולה בוכייה ונסערת, שפכה בפני בעלה את מר ליבה על שככה עוללו לה, והוא החל מפייסה.

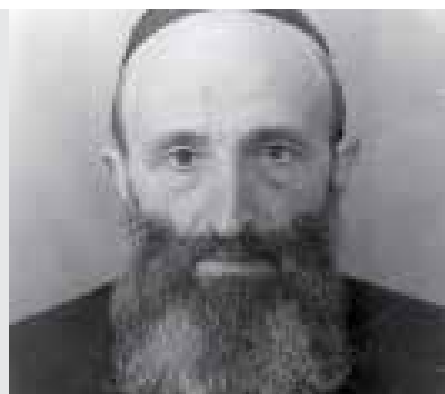
בתוך דבריו עמדו לנגד עיניו סיפורי מעשיות ששמע וראה על 'ישועות' גדולות אשר ניתן לפעול על ידי המחילה על בזיונות, על כן הפציר בה למחול למי שפגע בה ולהקדיש את הזכות הגדולה עבור שלושה בחורים משומעי לקחו, בני כ"ג - כ"ד שנים, אשר כבר זמן רב עבר מעת שהגיעו לפרקם ועדיין לא נושעו. ואכן בגבורת לב כבשה את כעסה ומחלה לה.

לא עברו ימים רבים, ובתוך כמה שבועות זכו כולם למצוא את זיווגם, כשכל שידוך ושידוך היה 'נס' בפני עצמו (אי אפשר לפרט, אך כל היודע סיפור הדברים לאשורם רואה בעליל כי יד ה' עשתה זאת). ע"כ דבר המעשה.

ואגב אורחא יסופר, שלאחרונה (עקב המחלה שהתפשטה ברחבי העולם) פרסמו אנשי מעש שכל מי שנפגע על ידי רעהו ומחל לו, מתבקש להעלות את המעשה ע"ג הכתב, ואם ישלח

על דא ועל הא

כששמע בן המשפחה את השם, כמעט והתעלף. "כך הוא אמר לך שקוראים לו?!", שאל בהשתאות, והפנה את ראשו למקום שבו ירד ההלך האלמוני מהרכב אך לפני רגע קט. אך האיש נעלם, וכל הנסיונות לאתרו עלו בתוהו...

'א צענטער' מעולם האמת: הסיפור המדהים שמכה גלים בימים האחרונים - מכלי ראשון

כששמע זאת המשגיח אורו עיניו, וביקשם שימהרו לעשות זאת, אך הבנים השיבו שאינם יודעים מה ניתן לעשות וכיצד, ובכלל, לא מדובר בסכום גדול. המשגיח הציע להם לתרום את הסכום לשיבת פוניבז', והוא ירכוש בה ספרי לימוד על המסכת שהולכים עתה ללמוד בישיבה, מסכת גיטין.

הם שמחו על ההצעה, ומיד העבירו לו את הסכום, והמשגיח רכש בכך מיד את ספרי הראשונים והאחרונים על המסכת, אותם הניח בארון הלימוד בישיבה, לתועלת בני הישיבה הרבים שייאותו לאורו.

כעבר תקופה קצרה שוב ננער הגרב"צ זצוק"ל עם שחר מחלומו, והפעם נגלה אליו אותו יהודי, והוא נשמע בלילה מצטט לו את לשונות הרשב"א ממסכת גיטין בדפים הנלמדים עתה בישיבה... דבר שאף הגרב"צ לא הכיר לשונם במדויק, ואותו יהודי בוודאי לא ראה את הרשב"א הזה מעודו.

למד מכך רבינו הגדול שליט"א, שאלו המוקירים תורה, לא רק שזוכים לעדנה ושכר בעולם הבא, אלא אף זוכים ללמוד את אותה תורה שעסקו בזכותם בעולם הזה.

כהקדמה למעשה שברצוננו לספר כאן, נקדים סיפור אחר, ישן יותר, אותו רגיל רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א לספר במקלות עם, להראות גודל הזכות של אוהבי ומזכי התורה, שזוכים בעלמא דקשוט אף ללמוד בעצמם את התורה שזיכו בה את הרבים בחייהם.

המדובר ביהודי 'בעל-הבית' פשוט מפתח תקווה, שלא נודע כמי שעוסק בהווית התורה, וטרם הסתלק לבית עולמו ביקש מבניו בצוואתו שיתרמו סכום כסף מעיזבונו בעבור התורה שלא הספיק רבות לעסוק בה בימי חייו. אותו יהודי היה בקשר בימי חייו עם המשגיח בישיבת פוניבז' הגרב"צ במברגר זצוק"ל, ומעט לאחר הסתלקותו בא בחלום הלילה למשגיח, ונראה היה כי פניו נפולות במעט, שהעידו על עצבון.

הגרב"צ במברגר ניגש למחרת לבניו ושאלם האם ידוע להם משהו בהקשר לחובות או משהו שאביהם היה צריך לעשות בימי חייו ולא השלים, וכדומה. הבנים ניסו להיזכר ולא הצליחו, עד שאחד הבנים הפטיר שאבא ביקש בצוואתו מאתנו, הבנים, שנרכוש מכספי עזבונו 'משהו בעבור התורה', אך אנו התמהמהנו מלעשות כן.

עלייה לארץ-ישראל בגיל גבורות

אך בעוד הסיפור דלעיל עוסק בחלום הלילה, התוודענו השבוע לסיפור מדהים ומעורר השראה, שאירע ממש לאחרונה, ביום עצמו ולא בחזיון הלילה, וביקשנו לשמוע זאת מפי בעל המעשה, הלא הוא הרה"ג רבי אליהו קלר שליט"א, מחשובי הת"ח בגבעת שאול בירושלים.

רבי אליהו שליט"א נולד בארגנטינה. אביו, רבי אברהם משה, נולד בפולין בשנת תרצ"ג, ולפני המלחמה משפחתו עברה מפולין לארגנטינה, בה הוא גר כמעט שמונים שנה, וכל ימיהם גדלו בארגנטינה, ולמרות שגידלו את צאצאיהם בארץ ניכר, חלומם היה כל העת לעלות ולכונן את אדמת ארץ הקודש לכל הפחות בערוב ימיהם.

ואכן, לפני שלוש שנים זכה אביו רבי אברהם משה קלר זצ"ל לעלות לארה"ק מארגנטינה בהיותו בגיל הגבורות. לאחר תקופה קצרה קבע את מושבו בנווה הורים 'שומרי החומות' בעיר, שם ניהל את סדר יומו הדקדקני כבימי חייו כל השנים.

דבר אחד משך תשומת לב כל רואיו: בכל מקום בו שהה, היה מונח תמיד הספר 'קיצור שולחן ערוך', בו למד מידי יום. הוא היה דבוק בתורתו ואף לימדה לאחרים כל ימיו. כל מכריו ידעו: רבי אברהם משה והספר 'קיצור שולחן ערוך' - חברי אמת הם.

לפני כחודש וחצי, בליל כ"ז ניסן תש"פ, בשעת ערב, הסתלק רבי אברהם משה זצ"ל לבית עולמו, והוא בן פ"ז שנים. בצוק ימי קורונה, כידוע, ההלוויות נערכות במהירות, ללא מכרים רבים. בני המשפחה ביקשו להקפיד על מנהג ירושלים ולקבורו עוד באותו הלילה. ואכן נקבעה שעת ההלוויה לשעה 1.00 בלילה והייתה אמורה לצאת מבית ההלוויות שמגר. בתקופת המגיפה מגיעים רק חמישה אנשים ברכב הח"ק, כדי לא לסכן כל המניין הקבוע, במקרה ויצטרכו בידוד וכדומה, והמשפחה אמורה לגייס עוד חמישה בני משפחה שילוו את הנפטר לקבורה, כדי שיהיה מנין בשעת הקבורה.

מלווה אלמוני באישון לילה...

כאן מספר לנו הבן רבי אליהו את השתלשלות האירועים המפליאה לה היה עד:

'ממשפחתנו היינו אנשים ספורים, ואני כבנו היחיד וחתני שהוא כהן נפרדנו ממנו בכמה מילות פרידה, מפאת חודש ניסן שאסור בו להספיד, ולאחר מכן אמרתי את הקדיש, והכניסו את מיטתו של אבא זצ"ל למכונת הח"ק בדרכה להר הזיתים לחלקת אנשי ירושלים.

אנשי הח"ק באו לבדוק שאכן יש מניין שיבוא עמיהם לקבורה, כי לא עורכים קבורה ללא מניין. התברר שאין מניין. מנהג ירושלים שיוצאי חלציו של הנפטר לא מלווים אותו אחרי ההלוויה לבית העלמין, וכך אני כבן יחיד נותרתי ב'שמגר' עד שייסעו ואוכל לשוב לביתי. הנכדים אף הם לא מלווים, ושני חתניי הינם כהנים שלא יכלו גם הם ללוות לבית הקברות, והחתן השלישי שוהה

בארגנטינה המסוגרת בימים אלו, וכך נותרו רק ארבעה אנשים מבני המשפחה הקרובה של אחותי וחתניה, שהם דרים עתה בארץ. חסר עשירי למניין...

אנשי הח"ק שראו זאת, אמרו לעצמם, שבמקרה חריג זה יחרגו ממנהגם, ויבקשו מאחד מאנשי הח"ק שיתארגן להצטרף אליהם ויעברו דרכו לצרפו בשעת ליל מאוחרת זו, אך היססו אם ימצאו אותו זמין בשעת לילה כה מאוחרת.

לפתע מופיע אדם מבוגר שנראה כבן 70 שעמד בצד בשעת ההלוויה, ואומר שהוא מצטרף אליהם לנסוע לקבורה בהר הזיתים. אנשי הח"ק מדרכים אינם מתעניינים מי הם המלווים, וכשמצטרפים ובאים עשרה הם נוסעים לדרכם. אך בני המשפחה התפלאו מאד מי הוא האיש המבוגר שמוכן לנסוע בשעה אחת בלילה בתקופת הקורונה להר הזיתים. הם היו בטוחים שהוא טועה, ואמרו לו בעדינות: 'ר' איד, אינך צריך לטרוח בנסיעה זו', הם היו בטוחים שהוא עובר אורח שעבר כאן ורוצה לעשות חסד של אמת, ולכן אמרו לו באדיבות שאין צורך שיטרח בעבורם, הם כבר ישיגו אדם עשירי למניין...

אך אותו יהודי מבוגר מתעקש. הוא מבקש ללוות את הנפטר להר הזיתים עד אחר הקבורה. כיוון שהמשפחה שלנו לא הכירוהו, שאלוהו בעדינות מי הוא ואם הכיר את הנפטר, והוא ענה להם שהוא 'קרוב שלו'... המשפחה המצומצמת התפלאה, כי בקושי ישנם בני משפחה כאן בארץ, ואינם מכירים קרובים בארץ מלבד אלו הנמצאים כאן. הם היו בטוחים שיש לו טעות בזיהוי הנפטר, היו כמה הלוויות בשמגר בזו אחר זו, והם הסבירו לו בדרכי נועם שכנראה נפלה טעות בהבנתו, כי אין לנו משפחה כאן בארץ חוץ מאלו הקיימים כאן, ואולי הוא מחפש מישהו אחר.

אך הוא התעקש שחפץ הוא לנסוע עמיהם לקבורה, באומרו שהוא קרוב... כך בלי לדבר הוא נכנס לרכב של אחד החתנים שנסע עמו להר הזיתים והוא זכה להשלים המניין, והח"ק נסעו בשלווה עם המיטה של אבא זצ"ל להר הזיתים.

התשובה המצמררת

לאחר הקבורה, כשאותו חתן רואה את היהודי עומד וחש קירבה למקום, התפלאותו וסקרנותו גברה כאחד, והוא שאלו: מה שמך?

'גנצפריד', השיב האלמוני.

החתן לא הצליח לשמוע במדויק את השם, אבל הבין מיד ששם כזה אינו מוכר במשפחה כלל וכלל, והתפלא מאד לזהותו, ובמיוחד לא הבינו מהיכן הוא קרוב משפחה שלהם.

אותו אורח הגיע עמיהם בחזרה במכוניתם, ובנסיעה חזרה הצטרף עוד בן משפחה לאותה נסיעה, כך שאותו אורח התיישב מאחור, וכל הנסיעה הם דיברו ביניהם, ואותו אורח לא אומר מילה, ונראה היה שקוע במחשבותיו. רק כשהורידו אותו במרכז ירושלים, שואל החתן את הקרוב שישב לצידו, אתה מכיר קרוב שלנו שכזה בשם 'גנצפריד'!?

שאלנו אותנו, 'כמה פעמים כבר למדת את הספר הקדוש הזה'. והוא ענה בחיך וענווה 'אולי שלוש פעמים'... וזה היה לפני חצי יובל שנים, ולפני כמה שנים שחגגו לו את יום ההולדת ה-80 בקרב בני המשפחה, ביקשו שיגיד כמה מילים לכבוד המאורע, ואמר 'אינני יכול לומר הרבה, אני רק יודע לומר תהלים וללמוד קיצור שו"ע, אז אני יאמר לכם מההלכות הללו שאני יודע, והחל לומר בעל פה הלכות מהספר שכה חיבב כל ימיו. הוא אף לימד רבים להכיר את הספר המיוחד.

"לפני 3 שנים, כשהוריי החליטו לעלות לארה"ק, התפללנו. כל ימיהם גרו שם, וגידלו משפחה עניפה וקהילה גדולה, אך אבא התעקש ואמר שבערוב ימיו הוא רוצה לכוון את עפרה של ארה"ק. כשעמדו להגיע ארצה, לקח כל הכסף שרכש בימי חייו, והוציא מהבנק חסכונותיו, כדי להביאו עמו ולחלק לילדיו, ואז הגיעו שודדים באמצע היום שהתחפשו ל'משולחים' ושדדו ממנו לעיניהם כל הכסף שחסך כל ימיו, והתכשיטים שהיו בביתם.

אמא היתה מפוחדת ושאלה אותו מה עושים, והוא עונה לה בשקט: 'הרי נאמר בקיצור שו"ע שכל מה שד' עושה הוא לטובה, כנראה ה' נותן לנו מתנה, שבעטיה לבטח נזכה להגיע לארץ הקודש שלמים, כמו יעקב אבינו שכל רכשו מארץ העמים נותר שם, ולא הגיע לארה"ק עם השלל. זו עת רצון ועלינו להתפלל שנזכה לעלות לארה"ק, וכך התפלל תוך כדי השוד לגאולה וישועה.

אמא העידה, שבמשך 65 שנות נישואיהם לא שמעה מבעלה דבר גנאי או לשון הרע, וכשידברו משהו לא טוב, עשה עצמו כאינו שומע, ותמיד אמר 'הקיצור שו"ע אינו מרשה כן', ומה שיכול היה לקיים מהספר היה מקיים בהידור ובפשטות. אפילו הלכות בקיצור שו"ע שלא נפסקו בפוסקים הקודמים קיים בהידור.

"כל מי שהכיר את אבא", מסיים הבן, "ראה ירא שמים לא מצוי. ופעם בגילוי לב גילה לי את סוד יראת השמים שסובבה אותו כל ימיו: 'הסעיף הראשון בקש"ע מתחיל ב'שוית' ד' לנגדי תמיד' הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים', ואבא חי עם המאמר הזה כל ימיו, וכל פעם כשפתח הספר ולמד היכן שהפסיק, היה פותח במשפט הראשון שבו החל השו"ע שלו. לכן עברנו זה לא פלא שאם חי כל יום כך, התרחש האירוע המופלא בהלווייתו...

דיברנו עם מורי הוראה מובהקים, ושאלנו אם לפרסם זאת, ואמרו שמצווה לפרסם, ללמדנו עד היכן הדבקות בספר גאוני הדורות, המלווה את האדם לא רק בחייו אלא גם בעלמא דקשות.

(יהודה יעקובי, יתד השבוע)

כששומע בן המשפחה את השם, כמעט והתעלף. "זה השם שהוא אמר לך?", שאל בהשתאות והסתובב להביט עליו שוב ולחפש אותו היכן שהורידו אותו לפני רגע אחד. אך האיש לא נראה כלל וכלל, וכל ניסיונותיהם לאתרו עלו בתוהו...

הבן דוד שהכיר את השם 'גנצפריד' כשמו של בעל הקיצור שו"ע, היה נרגש כולו. הוא זכר וקשר את הענין עם הקשר המיוחד שהיה לאבא כל השנים עם ספרו של ר"ש גנצפריד - קיצור שולחן ערוך, והגיע ישר לביתי לספר את כל דבר המעשה המופלא, באומרו שאין לו ספק שהגיע כאן שליח משמים ללוותו ולהשלים לו מניין נוכח יגיעתו הרבה של הנפטר כל ימיו בתורתו.

"כך כתוב בקיצור שולחן ערוך..."

במה התבטא הקשר המיוחד שהיה לאבא עם בעל הקיצור שו"ע?

"כשהגיעו ההורים מפולניה לארגנטינה לא היו כלל מוסדות תורה בעיר, והיה יהודי מופלא שנקרא רבי זאב גרינברג, שהיה שליח מהשמים להחדיר את אוירת התורה והאידישקייט אצל גלי העלייה הגדולים שהגיעו לארגנטינה, וכך להכניס מאות ואלפים לחיק היהדות, וכשאבי המנוח הכ"מ הגיע למצוות, לפני 74 שנים, היה זה הרב גרינברג שקירבו וחזקו, ואמר לו - אשריך שזכית לקבל עליך עול מצוות, ואני נותן לו במתנה לרגל הגיעך למצוות ספר קדוש הנקרא 'קיצור שולחן ערוך', שמחברו הוא רבי שלמה ב"ר יוסף גאנצפריד, והוא ילווה את אורחותיך כל הימים. הוא קיבל את הספר ולקח זאת כמשאת חייו, ובמיוחד הקפיד לקיים את המשך בקשתו של רבו, שאמר לו: בכל יום שתלמד בספר הקדוש תזכה להיות יהודי טוב, ותוכל לקיים את הלכותיו שהן קלות וברורות לאורח החיים היהודי בכל מקצועות ההלכה, והקב"ה יהיה שמח אתך.

ואוכל להעיד, שמאותו יום הגיעו למצוות ועד יומו האחרון בכ"ו ניסן, אבא זצ"ל היה לומד בכל יום בספר הקדוש הזה, ולא עבר יום אחד שהוא לא למד בקיצור זה, וגם כשעלה לארה"ק, זה היה הדבר שלקח עמו בתיק הצד, ולקח עמו את הספר לבית האבות שומרי החומות, והוא היה מונח לצד מיטתו.

'אוכל להעיד מזכרונותיי' - אומר לנו הבן בקול נרגש - 'לפני חצי יובל שנים נישאתי בשעטו"מ בארגנטינה, ולפני החתונה אבא כדרכו לומד את הלכות קידושין ויתר ההלכות הנוגעות לימי הנישואין בקיצור שו"ע, וכשראיתי כיצד אבא לומד בשמחה,

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

לאחר שירד מהמטוס הצטרף למונית יחד עם אחד
הנוסעים, שלאחר מכן הוברר כי נדבק במחלה
ואף הגיע סמוך לשערי מוזת רח"ל, אך אותו יהודי
ששמר על עיניו, לא היה בו אפילו 'זכר למחלה'...

לקט עובדות על סגולתה וחשיבותה של שמירת העיניים בטהרה

אמר שאינו יכול לענות...

לאחר שנתיים אמר ר' שלומ'קה למשמשו הרה"צ ר' אליהו ראטה שיברר אודות אותו בחור על מצבו הרוחני, הלך ודרש וחקר, וסיפר לר' שלומ'קה שהלה עבר ללמוד בישיבה בתל אביב ועלה ונתעלה בתורה וביר"ש.

אמר לו ר' שלומ'קה: "האסט מיר מחייה געווען" [החיייתי בדברך], כי אכן בהיותו במקווה בזמנו 'ראה' שהבחור יצליח ויתעלה מאוד בת"א, אלא שלא היה יכול לענותו כי, "איך האב נישט קען נעמען אויף מיין פלייצעס" [=לא יכולתי לקחת 'על הכתפיים' שלי את האחריות] לשלוח בחור לתל אביב...

והדברים מבהילים, כי כבר נודע שהיה הרה"ק עונה על שאלות של חיים ומוות כפשוטו, והיו הדברים כ'אורים ותומים' ממש, אך על שאלה כזאת לא היה יכול... (באר הפרשה).

מסופר על הגה"ח רבי גד'ל אייזנר זצ"ל, ששימש כמשגיח בישיבת חדושי הרי"ם בתל אביב, שפעם אחת עמד עם תלמידו בתחנה לכיוון תל אביב, לפתע נגשה אליו אשה אחת ושאלה: "סליחה, אדוני, מה השעה?"

הרב הוציא את שעונו מן הכיס והשיב לה שהשעה היא עשר בבוקר. כעבור דקות אחדות ניגשה שוב האשה ושאלה: "סליחה, אדוני, מה השעה?" שוב הוציא הרב את שעונו מן הכיס, התבונן בו והשיב: "השעה עשר וחמש דקות".

בשלב זה שאל התלמיד את רבו: "האם הרב יענה לה כל חמש דקות?" השיבו רבי גד'ל: "ומניין לך שמדובר באותה אשה?"...

(ליקוטים וסיפורים נפלאים)

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי על אחד מיקירי קרתא דשופריא אשר חזר מארה"ב בתחילת התפשטות המגפה (באותו הזמן עדיין לא היה ידוע על הסכנה הנשקפת למי ששוהה במטוס יחד עם אחרים שלקו באותו ווירוס), ובעלייתו למטוס הוברר לו כי מקומו בכסא האמצעי, ואותם שישבו מימינו ומשמאלו הוציאו מחיקם את ה'כלים' הטמאים ו'עיניו' בהם בעמקות נפלאה...

נחרד הלה מה יעלה בגורל עיניו, וכדי לשמור על טוהר עיניו ונשמתו עטף עצמו בסוודר בכל משך הנסיעה לבל יוכל לראות מאומה...

סוף דבר, נתקיים בו כלשון הכתוב 'פול מצידך אלף, אליך לא יגש', והוא נשאר בריא בלא שיקרב אליו הנגע, ולא עוד, אלא שלאחר שירד מהמטוס בהגיעם לארה"ק, נסע במונית למחוז חפצו עם אחד הנוסעים במטוס, שלבסוף דבר הוברר שנדבק במחלה עד שהגיע סמוך לשערי מוות וכמעט שלא נואשו מחייו, ואילו האי גברא יקירא ששמר על עיניו לא היה בו אפילו 'זכר למחלה'. כי הקב"ה משלם שכר טוב ליראיו, וכלשון המדרש (במ' ר' יד ז): "אמר הקב"ה עלי לשלם שכר אותה העין" (באר הפרשה).

מעשה נורא שמעתי מאיש צדיק, שבבחרותו הוצרך לעזוב את הישיבה בה למד בירושלים מפני סיבה שהיא, והלך לשאול את הרה"ק רבי שלומקה מזוועהיל זי"ע האם לילך ללמוד בישיבה בתל אביב. והלך ר' שלומקה למקווה כדרכו בקודש, ולאחר מכן

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לקחו ספר תורה לקרוא, ואח"כ נודע שהבעלים של הספר לא הסכים - האם יצאו ידי חובה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

לקיים קריאה בתורה במקום להרבות בזכויות, וכנראה שההסגר ומצב החירום השפיעו עליו שאין לו ישוב הדעת. ובעיקר הדין מבואר בשו"ע (סי' תרצ"א סי"א) שהקורא במגילה גזולה יצא ידי חובה, ואין זה בכלל מצווה הבאה בעבירה, כיון שהמצווה מתקיימת על ידי קול ואין בקול דין גזל, ומזה למד הגאון רבי יצחק אלחנן בשו"ת עין יצחק (סי' ט') שגם בס"ת גזול יוצאים ידי חובה. ונחלקו הפוסקים האם רשאי לברך או לא, ע"י משנ"ב שם, אך בנידון השאלה יש להוסיף שזה גם היה בשוגג, ויתכן שבזה לכו"ע אין ברכתו לבטלה. והשי"ת יברך את עמו בשלום.

שאלה: במצב החירום התאספנו להתפלל בחצר, ובשבת בבוקר התפללנו שחרית ומיד מוסף, ולאחר מוסף הלכנו לחצר של בית הכנסת סמוך ובתיאום על הגבאי הוצאנו את הספר תורה וקראנו בתורה. בשבת שלאחריה כשהגענו לקרוא בתורה הגיע בעל הבית ונעל את ארון הקודש וסרב לתת לנו לקרוא, וכשביקשנו שיאפשר לנו לקיים מצוות קריאת התורה, כעס ואמר שאנו צריכים להשלים גם את הקריאה של שבת שעברה כיון שהיתה ללא רשותו, והקריאה היתה בספר תורה גזול. האם יש לחוש לדבריו?

תשובה: כואב הלב לשמוע על מצב כזה שיהודי מסרב לתת

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

האם מותר לשבח אדם רשע על מעלות שאינן קשורות למעשי הרשע שלו, כגון על גבורתו וחכמתו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

רבנו יונה (ש"ג אות קפט), שגם זה בכלל איסור חנופה, כי כאשר משבח את הטוב שבו ואינו מזכיר את מעשיו הרעים ומכסה על כל פשעיו, גורם בכך שאותו רשע יחשב אצל השומעים לצדיק וכבדוהו. ובמקום הפסד או לצורך קירוב רחוקים וכדו', דעת הגר"ח קניבסקי (הלכות שמירת הדיבור עמוד קלא הערה סז) שמותר.

ולשבח רשע בדברים שלא שייך לומר עליהם שנראה מתוך כך שמסכים למעשיו הרעים, כגון לומר לו שהוא גבור ויפה וחכם וכדו', כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סי' נא) שאין בזה איסור חנופה כלל, שאיסור חנופה הוא רק כשנראה מדבריו שמסכים למעשיו.

ואף לשבח אדם כשר במעלה שיודע שאין בו, כתב החפץ חיים בספרו חובת השמירה (פ"ד) שאם מטרתו היא רק לשם חנופה, בודאי אסור, ורק אם כוונתו לתועלת מותר, וכמובא בספרים הקדושים בשם חז"ל (הובא בארחות צדיקים שער החניפות) שמותר להחניף לאשתו מפני דרכי שלום, לרבו כדי שילמדו תורה, לחברו כדי שילמד לשמוע דבריו, וכן לתלמידו.

איסור נוסף שעליו עובר לפעמים המספר לשון הרע, הוא איסור חנופה, שלהרבה דעות הוא לא גמור הנלמד מהפסוק (במדבר לה ל) לא תחניפו את הארץ". אחת הדוגמאות שמביא החפץ חיים לכך היא, כאשר אדם מספר בגנות חברו, והשומע, אף שיודע שהלה עשה שלא כדין, בכל אופן מנענע בראשו לאות הסכמה, או שמוסיף כמה מילים לחזק את דברי חברו, וזאת משום שרוצה לשאת חן בעיני המספר.

כותב החפץ חיים - "אבל תדע אחי, שזה הוא בעצם לאו דחנופה, אפילו אם רק יוסיף איזה תיבות". ובהגהות 'באר מים חיים' מביא לכך הח"ח רביה מהמובא במשנה (סוטה פ"ז מ"ח) שהחניפו לאגריפס ואמרו לו 'אחינו אתה', ואמרו על כך בברייתא (שם מא, ב): 'תנא משמיה דרבי נתן באותה שעה נתחילו שונאי ישראל כליה שהחניפו לו לאגריפס'.

ומה הדין אם אינו משבח את הרשע במעשי הרשע שעושה אלא במעשים הטובים שבו? בביאורים ומוספים מביאים מה שכתב בזה

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

האם מותר לטלטל קטן עבור אמירת קדיש?

שבת דף צד

"אמר רבא, ומוודה רבי שמעון ב[מוציא] מר [מעדר] לחפור בו, וספר תורה לקרות בו, דחייב"

כל זה מבואר בגמרא שהיא מלאכה הצריכה לגופה וחייב. ואין לומר שמדובר בקריאה שאינה לצורך מצוה, שהלא מבואר במגן אברהם (סי' ער"ה סק"ח) שסתם קריאה פ"י לצורך מצוה, וד' יאיר עיני.

וראיתי בשם הגאון משאף ז"ל שמקשה על ה'חכמת שלמה' מדוע לא התירו לבנות את בית המקדש בשבת, הלא מצוה היא, וא"כ זו מלאכה שאינה צריכה לגופה ואין גוזרין שבות במקדש. ועוד מקשה, מדוע לא התירו ביום טוב שחל להיות בשבת לתקוע בשופר מחשש שמא יעבירנו, הלא מצוה היא, וא"כ ההוצאה היא מלאכה שאינה צריכה לגופה שאסור מדרבנן, ולא גוזרים גזירה לגזירה.

(דף על דף ע"פ קונטרס גנוזי שבת ע' נד)

כתב הגר"ש קלוגר ז"ל בחכמת שלמה (סימן ש"ח סעיף מ"א) וז"ל: נשאלתי אם מותר לישא קטן שאינו יכול לילך ברגליו, לומר קדיש בשבת במקום דליכא עירוב. הנה נראה לפענ"ד כדעת השואל שמותר, אך לא מטעמו... רק מטעם אחר נראה לי להתיר, כיון דהוצאה זו היא רק לומר קדיש, א"כ היא מלאכה שאין צריכה לגופה, ולרוב הפוסקים היא רק מדרבנן [ועיין במג"א סימן רע"ח] ולכך שוב היא בכרמלית שבות דשבות דמותר במקום מצוה, וזה ברור ופשוט ודו"ק היטב (ועיין בשו"ת רעק"א מהדו"ק סימן כ"ח). ע"כ דברי הגר"ש קלוגר.

מבואר מדבריו שהוצאה לצורך מצוה נקראת מלאכה שאינה צריכה לגופה ופטור. ולכאורה קשה, שהרי קריאת התורה היא מצוה, ועם

לענין מה נאמר הכלל 'תרי קלי לא משתמעיי'?

ויותר משמיעים כאחד.
מצוה חביבה במיוחד, היא מצוה הבאה לזכרון הנס, כמו קריאת המגילה, וכן 'קידוש' בשבת וביום טוב, שנזכרות בו בחירת הקב"ה בעמו ונתינת השבתות והמועדים, וכן מצוה שאינה תדירה, כגון תקיעת שופר. ועל השומע לרכז את שמיעתו ביחס לאחד הקולות, כיון שאף במצוה חביבה לא ניתן לשמוע היטב כמה קולות יחד.

[משנ"ב תפת, ח; ביאורים ומוספים דרשו, 17-18]

חכמינו ז"ל אמרו: 'תרי קלי לא משתמעיי', כלומר, כשכמה קולות נשמעים יחד, אף אחד מהם אינו נשמע כראוי. כלל זה אמור בנוגע לאדם היוצא ידי חובת מצוה מסוימת בשמיעה מפי אחר, שאם שומע משנים או יותר, אינו יוצא ידי חובתו. אולם, בנוגע למצוה החביבה על האדם באופן מיוחד, אמרו חכמים, שמאחר והמצוה חביבה עליו, מצליח השומע לרכז את שמיעתו ולשמוע כראוי את אחד הקולות, אף כאשר עשרה אנשים

מי שקרא 'חצי הלל' במקום 'הלל השלם' - האם צריך לברך שוב על קריאת ההלל?

ואילך, כדי שהקריאה תהיה כסדרה; ובימים שבהם קוראים 'הלל השלם', אם כבר סיים את קריאת ההלל, ונזכר שדילג מילה אחת, או אף מילה אחת, פעמים שעליו לשוב ולברך על הקריאה החוזרת.

ואם קרא 'חצי הלל', כפי שאנו קוראים בראשי חודשים, בימים שבהם צריך לקרוא 'הלל השלם' - עליו לחזור ולקרוא את ההלל, אך נחלקו הפוסקים אם יברך על קריאה זו.

[שו"ע תפת, א, משנ"ב ב-ג, ושעה"צ ב-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 6-7]

בתחילת ה'הלל', נאמר: "ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם ה'", ואמרו חכמינו ז"ל, שבפסוק זה נרמז, שכשם שהשמש הולכת כסדרה ממזרח למערב, כך ההילול צריך להיות כסדרו, דהיינו, שצריך לקרואו כפי סדר הפרקים שבתהילים, וכן כפי סדר המילים והפסוקים שבתוך הפרקים.

הקורא את ההלל שלא כסדרו, עליו לשוב ולקוראו, ובימים שבהם קוראים 'הלל השלם', פעמים שעליו לשוב ולקוראו בברכה. ואם דילג על מילה, עליו לשוב ולקרוא ממקום הדילוג

מדוע לא מכריזים בקול על הפסקת אמירת 'ותן טל ומטר'?

תפילה זו נחשבת כהכרזה של החזן על השינוי, ולכן, אף לדעת הרמ"א אומרים הציבור מוריד הטל בתפילת הלחש של מוסף.

ובמוצאי יום טוב ראשון של פסח, בתפילת ערבית, מתחילים לומר 'ותן ברכה', במקום 'ותן טל ומטר לברכה'; וראוי שלא להכריז בקול רם על השינוי, כיון שהכרזה זו נראית כ'סירוב' לקבלת הטובה שהשי"ת משפיע עלינו בהורדת המטר.

[שו"ע תפת, ג, ומשנ"ב יא-יב; ביאורים ומוספים דרשו, 21]

ביום טוב ראשון של פסח, מתחילים לומר 'מוריד הטל', במקום 'מוריד הגשם'. לדעת השולחן ערוך - השינוי נעשה בתפילת הלחש של מוסף, ולדעת הרמ"א, החזן מתחיל לומר מוריד הטל בחזרת הש"ץ, והציבור מתחיל לומר מוריד הטל רק בתפילת מנחה, לאחר ששמעו את השינוי מפי החזן בתפילת מוסף. ויחיד המתפלל תפילת מוסף כאשר החזן כבר אמר מוריד הטל בחזרת הש"ץ, יאמר מוריד הטל. ובזמננו, שבני אשכנז נוהגים לומר את 'תפילת טל' לפני תפילת מוסף,

* ביום טוב שחל בשבת, מזכירים ב'ברכה האמצעית' את השבת ואת המועד, והמחסר אחת משתי ההזכרות, עליו לשוב ולהתפלל שנית. ונחלקו הפוסקים בנוגע לתפילת השנייה, איזו הזכרה צריך להזכיר בה.

* המדלג ב'ברכה האמצעית' של תפילת יום טוב, על 'אתה בחרתנו' - יצא ידי חובתו, מאחר ומזכיר את המועד ב'עלה ויבוא'.

* למנהג בני ספרד, בליל יום טוב ראשון של פסח, קוראים 'הלל' בציבור, עם ברכה. ומנהג בני אשכנז בחוץ לארץ, שלא לקוראו כלל; אך בארץ ישראל, מנהג רוב בני אשכנז כמנהג בני ספרד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הקשר בין אפיית המצות לכפרת העוונות החמורים?

וכתבו הפוסקים בשם האריז"ל, שראוי לאדם להתייגע בהכנת מצות המצוה עד שיתחמם ויזיע, ודבר זה הוא 'תיקון' לעוונות החמורים.

וראוי להשגיח בדקדקנות גם על הכנת כלל המצות המיועדות לפסח, כדי למנוע מכשולות של איסור חמץ העלולים להיווצר במהלך הלישה והאפייה.

ראוי לכל אדם לעסוק בעצמו בלישת המצות המיועדות לקיום מצות אכילת מצה בליל הסדר, ובאפייתן; וכן נהגו גדולי ישראל, לבטל מתורתם, ולהשגיח בעצמם על תהליך הכנת המצות, ואף להשתתף בעצמם בהכנתן, כפי הכלל האמור בכל המצוות - 'מצוה בו יותר מבשלוהו', דהיינו, שמצוה שאדם מקיים בעצמו, גדולה יותר מאשר כשמקיים אותה באמצעות שליח.

[שו"ע תס, ב, ומשנ"ב ה-ז]

הלוח היומי

ט"ז בסיון | רבי גדליה ב"ר ראובן השל נדל זצ"ל, תלמיד החזו"א, וממעתיקי שמועותיו, בעל חידושי/שיעורי רבי גדליה

יארצייט:

תרכ"ח: רבי מרדכי מנחם מנדל ב"ר ישראל יצחק קאליש זצ"ל, מוורקא.

תש"ד: רבי שלום אליעזר ב"ר חיים (מצאנז) הלבשרטאם הי"ד, האדמו"ר מראצפרט.

תש"ד: רבי דוד ב"ר ישכר דב לייפער הי"ד, מנדבורנא-באניה, בעל אוהב חסד.

תש"ז: רבי יהושע ב"ר אשר ישעיהו אייכנשטיין זצ"ל, מזידיטשוב-גרוסוורדיין.

תשנ"ב: רבי ששון ב"ר משה לוי זצ"ל, מחכמי ומקובלי ירושלים.

תשס"ד: רבי גדליה ב"ר ראובן השל נדל זצ"ל, תלמיד החזו"א, וממעתיקי שמועותיו, בעל חידושי/שיעורי רבי גדליה.

תשע"ג: רבי משה יוזפוביץ' זצ"ל, ר"י תורה ויראה - ארה"ב ורב קהילת צלותא דשלמה.

תשע"ד: רבי אהרן יעקב ב"ר יחיאל מיכל ברנדווין זצ"ל, מטורקא-סטרטין, בעל אור חכמים/צדיקים, טל אורות, דגל מחנה יהודה ועוד.

בכמה אתה מוכר שנה אחת מחייך?

כתב ה"פלא יועץ": אם יאמרו לאדם, בכמה אתה מוכר שנה אחת מחייך, או אפילו יום אחד, ואפילו שעה אחת, אם יתנו לו כסף וזהב, בוז יבוז להם. ואיך הוא נותן חייו בחינם ומוציאם לבטלה... היש סכלות גדול מזה?! מי האיש החפץ חיים יחוס על כל רגע מחייו מלהוציאם לבטלה, יותר מאשר יחוס על כסף וזהב רב.

(פלא יועץ - ערך חיים)

נשתדל לנצל כל רגע מימי חיינו, נייקר את זמננו ונחוס עליו יותר מאשר אנו חסים על כספנו

* חדש - שיעורים וטיפים ב'גישמאק בלימוד' (שלוחה 33)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il